WSTĘP

Od wczesnego średniowiecza, przez pół tysiąca lat, Kraków był stolicą Polski. Dziś to urokliwe miasto zapełnione historyczną architekturą, symbolizującą dawną potęgę naszego Kraju, rozwija się w kierunku masowej turystyki, stając się coraz bardziej znanym miastem w świecie. Chcielibyśmy, aby wiedza o aktualnym etapie rozwoju Krakowa, przyczyniła się do jego dalszej promocji, a mieszkańcom pozwoliła zapoznać się z zachodzącymi, bieżącymi zmianami.

"Raport o stanie miasta", który oddajemy Państwu do ręki, jest zbiorem informacji, obrazujących funkcjonowanie Gminy Kraków w 1993 roku. Dokument ten jest opracowany pod kątem wyników działania władz samorządowych. Zawiera także informacje o tych dziedzinach życia miasta, na które Gmina ma wpływ ograniczony. Celem takiego ujęcia było pokazanie pełniejszego obrazu funkcjonowania Krakowa.

W 1993 roku wyraźnie wzrósł ruch turystyczny. Odwiedziło nas 2 200 tyś. zwiedzających, w tym blisko 1/4 obcokrajowców. Stanowi to liczbę prawie dwukrotną w porównaniu z rokiem 1991. Pokaźna liczba 170 firm prowadzących usługi turystyczne propagowała i rozsławiała Kraków. Wzrosła liczba hoteli - w tym jednym roku przybyły dwa hotele o różnym standardzie usług.

Pomimo utracenia już w XVII wieku stołecznej funkcji, nasze miasto pozostało -po Warszawie - najpoważniejszym ośrodkiem nauki i sztuki. W 1993 roku władze nadały miastu rolę mecenasa kultury, wspomagając programy finansowego wspierania krakowskich twórców. Dofinansowano kwotą 9.1 miliarda zł inicjatywy artystyczne różnych środowisk i osób prywatnych. Wygospodarowano również pieniądze na debiuty artystyczne dla wielu młodych, utalentowanych twórców.

Dbając o to, by miasto pozostało wiodącym ośrodkiem życia kulturalnego i naukowego władze miasta prowadzą aktywną politykę w dziedzinie edukacji. Widać wyraźnie w 1993 roku przekształcanie się struktury szkolnictwa, związane restrukturyzacją przemysłu. Świadczy to o pozytywnej koordynacji działań między kształceniem i zatrudnieniem osób. Zmniejszono z 46 do 23 ilość techników, z 11 do 7 ilość liceów zawodowych, a policealnych studiów zawodowych - z 26 do 10. W tym samym roku powiększono o 3 nowe - bazę liceów ogólnokształcących.

Nic przybyło w mieście żadnej nowej uczelni, ale włączenie Akademii Medycznej do Uniwersytetu Jagiellońskiego, było dużą zmianą organizacyjna krakowskiego środowiska uczelnianego. W Krakowie w ubiegłym roku studiowało ogółem ok. 68 tyś. studentów w 11 szkołach wyższych, zatrudniających 8200 nauczycieli akademickich. Sytuuje to nasze miasto na drugim miejscu po Warszawie wśród ośrodków uniwersyteckich w Polsce. W celu polepszenia bazy lokalowej, w 1993 roku miasto przyznało Akademii Muzycznej budynek na siedzibę. Polepszył się także stan lokalowy Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej i Akademii Ekonomicznej.

Nic jednak nie mogłoby w Krakowie funkcjonować, gdyby kasa miasta była pusta. Pod tym względem rok 1993 był pozytywny. Zasadniczymi pozycjami w budżecie były kwoty przeznaczone na gospodarkę komunalną - ok.38% oraz oświatę - ok 35%,. Środki te nie stanowiły zabezpieczenia wszystkich potrzeb w stopniu zadawalającym. Były natomiast poważnymi funduszami, którymi budżet miasta dysponował. Oprócz podstawowych wydatków, takich jak dofinansowywanie

komunikacji miejskiej, utrzymywanie szkół podstawowych, oświetlenie dróg, utrzymywanie czystości ulic i placów, dotowano także cmentarze komunalne, remonty prowadzone na Wawelu, krakowskie ZOO, płacono za utrzymanie miejskiej zieleni. Na cele inwestycyjne przeznaczono łącznie ok. 17% wydatków z budżetu miasta. Ukierunkowanie pozostałych 83% na wydatki bieżące świadczy o wysiłku władz zmierzających do ochrony poziomu życia mieszkańców.

Rok 1993 cechował się wzrostem ilości zakładów prowadzących działalność gospodarczą oraz zwiększeniem liczby zatrudnionych osób. Należy podkreślić, że w Krakowie, w porównaniu z latami ubiegłymi, dobrze rozwijały się handel i gastronomia. Wiąże się to także ze stosunkowo dynamicznym wzrostem ruchu turystycznego.

Istotny wpływ na przyszłą działalność gospodarczą miasta będzie miało przekształcenie własnościowe 6 przedsiębiorstw i objęcie tym procesem dalszych 4 jednostek. Była to kontynuacja zmian ustrojowych, zachodzących w naszym państwie i regionie.

Oceniając miasto z uwagi na bezpieczeństwo publiczne musimy zauważyć niekorzystne zmiany w 1993 roku. Odnotowano wzrost przestępstw o charakterze kryminalnym aż blisko o 17%, a przestępczość w ogóle wzrosła o 14%. W związku z tym policja krakowska podjęła działalność profilaktyczną - m.in. wydając poradniki z informacjami o metodach unikania sytuacji zagrożenia.

Nie był to też rok dobry dla ogólnego rozwoju mieszkalnictwa w Krakowie. Miasto wybudowało w 1993 roku 155 nowych mieszkań . Dążąc do zaspokojenia potrzeb mieszkańców wymagających przydziałów, władze miasta wygospodarowały w 1993 roku dalsze 42 mieszkania w wyniku adaptacji byłych hoteli robotniczych przy ul. Wolskiej a ponadto 190 mieszkań w wyniku odzysku naturalnego, 70 lokali do remontu kapitalnego i 110 pomieszczeń strychowych do adaptacji.

Nie zdołano w pełni zaspokoić potrzeb w zakresie stanu miejskiego taboru komunikacyjnego Krakowa. Brak dostatecznych środków finansowych nie pozwolił na wymianę w 1993 roku odpowiedniej ilości autobusów i tramwajów, natomiast liczba pasażerów wzrosła w ciągu ostatnich dwóch lat o ponad 100 min.

Natomiast rok ten przyniósł znaczną poprawę w strukturze telekomunikacji. Zrealizowano budowę cyfrowej centrali międzymiastowej, rozpoczęto budowę 3 central oraz sieci kablowej, umożliwiającej przyłączenie do końca 1995 roku ok. 80 tyś. nowych abonentów. W sumie rozpoczęto inwestycje dające w tym czasie możliwość uzyskania, łącznie z ościennymi gminami - ok. 120 tyś. numerów.

Bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców Krakowa, utrzymanie w dobrym stanie zabytków, a także rozwój turystyki - są możliwe dzięki właściwej polityce ochrony środowiska. Pod tym względem nastąpiła poprawa w zakresie czystości powietrza. O 18% spadła emisja pyłów z zakładów przemysłowych i komunalnych. W ramach programu władz miasta dotyczącego likwidacji "niskiej emisji" rozbudowano system centralnego ogrzewania i magistrale sieci cieplnych. Negatywnie zaopiniowano 62 wnioski inwestycyjne nie spełniające wymogów ochrony środowiska. Podjęto działania na rzecz zabezpieczenia wysypiska śmieci "Barycz" oraz kontynuowano budowę oczyszczalni ścieków "Kujawy".

Najistotniejszym wydarzeniem ze względu na sposób zarządzania miastem było w 1993 roku przystąpienie do programu "pilotażowego" reformy administracji publicznej. Porozumienie Wojewody Krakowskiego z Prezydentem Miasta Krakowa dotyczyło przekazania niektórych zadań i kompetencji z zakresu administracji rządowej do wykonania organom Gminy od stycznia 1994.

Kraków w 1993 roku - to miasto wielu sprzyjających poprawie samopoczucia mieszkańców przeobrażeń społecznych, kulturalnych, handlowych. To także miasto, które nie pozostało w tyle, zapomniane przez świat. W 1993 roku rozwinęła się tu szeroka współpraca z innymi miastami z całego świata w dziedzinie kulturalnej i gospodarczej. Wymiana doświadczeń, udział w międzynarodowych programach i organizacjach ma na celu promocję ekonomiczną i turystyczną miasta.

Przystępując do systematycznego przedstawienia poszczególnych dziedzin życia miasta przypomnijmy podstawowe dane statystyczne.

Kraków zajmując powierzchnię 327'km^2, liczył na koniec 1993 r. - 745.101 mieszkańców /w tym: 47 % mężczyzn i 53 % kobiet/ co stanowiło ok.2 % ludności Polski, 0,1 % powierzchni kraju oraz ok.61 % ludności województwa krakowskiego i ok.10,1 % jego powierzchni. Osoby czynne zawodowo stanowiły ok.45 % ogółu ludności miasta. Gęstość zaludnienia wyniosła 2279 osób na l km^2.